

2

Strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden

Strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafrecht BES, het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafvordering BES in verband met de strafbaarstelling van het zich verschaffen, verspreiden of anderszins ter beschikking stellen van persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden (strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden) (36171)**.

De **voorzitter**:

Aan de orde is de behandeling van wetsvoorstel 36171, Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafrecht BES, het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafvordering BES in verband met de strafbaarstelling van het zich verschaffen, verspreiden of anderszins ter beschikking stellen van persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden, kortweg strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden. Ik heet de minister van Justitie en Veiligheid van harte welkom in de Eerste Kamer. U hebt alle tijd, mevrouw de minister: het zijn rustige dagen. Laten we er dus een mooi debat van maken.

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**:

Ik geef als eerste het woord aan de heer Oplaat. Daarvoor moeten we bellen, want het is een maidenspeech.

De heer **Oplaat** (BBB):

Voorzitter, dank u wel dat ik het woord mag voeren op dit dossier. Ik ben blij dat ik mijn maidenspeech mag houden in de senaat. Ik heb het ooit eens mogen doen in de Tweede Kamer. Ik weet nog steeds waarover het toen ging. Ik begrijp dat je ook iets mag vertellen over je achtergrond, je motivatie, je drive en waarmee je je bezighoudt. Ik heb dat een aantal anderen ook zien doen. Ik zal dat vandaag ook meenemen in mijn betoog.

Mijn maidenspeech gaat over de strafbaarstelling van het gebruik van persoonsgegevens van mensen, onder andere foto's, adressen, telefoonnummers, werkgevers of klanten, die geplaatst worden op internet, wat dan weer een legitimatie is voor andere mensen om iemand te gaan bedreigen of intimideren, soms met de meest afgrijselijke oproepen. Dit wordt ook wel doxing genoemd. Het is goed om dit te bespreken met de minister van Justitie, die straks na de verkiezingen misschien wel onderhandelaar is voor een nieuw kabinet. Dan kunt u dit waarschijnlijk meteen meenemen, want wij willen dit graag nog beter geregeld zien.

Ik beseft dat dit de laatste fase is voor de inwerkingtreding van deze wet. De Tweede Kamer heeft er unaniem mee

ingestemd. BBB heeft warme gevoelens voor deze wet en zal er ook in deze Kamer natuurlijk mee instemmen. Ik wil nog wel een tweetal punten toevoegen, over handhaving en de uitvoering. Daar kom ik zo op terug.

Persoonlijk heb ik, net als een aantal andere mensen hier, vast weleens te maken met doxing. Dat is bijzonder te betreuren. Maar wat ik nog meer betreurt, is dat een aantal politieke partijen, ook in dit huis, hier mede aanjager van en medeverantwoordelijk voor zijn. Daar kom ik straks nog even op terug.

Heel eerlijk gezegd stond de functie van senator niet meer op mijn bucketlist, maar als herintreder in de politiek sta ik hier dan toch. Nadat ik eerst bijna negen jaar in de Tweede Kamer mocht zitten namens de VVD, sta ik hier nu als senator namens BBB. Ik spreek gelukkig met veel mensen in het land, net als u waarschijnlijk ook doet. Een van de problemen is de polarisatie. Waar komen die problemen dan vandaan? Door de polarisatie gaan mensen die het hoofd boven het maaiveld steken tegenwoordig met grof geweld aan de digitale schandpaal. Twitter lijkt soms net een open inrichting als je het leest.

Als je het ergens niet mee eens bent, bijvoorbeeld met de waanzin van het eenzijdige stikstofbeleid, word je weggezet als een stikstofontkenner of een klimaatontkenner, of nog veel meer onvoeglijke woorden dan deze. BBB is niet tegen een milieubeleid. Sterker nog, mijn collega Panman heeft vorige week in deze zaal tegenover minister Jetten in een heel gebalanceerd verhaal neergezet hoe wij tegen het klimaatbeleid aankijken. BBB wil een ander, beter en realistischer beleid. We stoppen vanwege politieke keuzes 30 miljard in een fonds voor klimaatbeleid en nog eens 24 miljard in een stikstofonds, om dan zagezegd een te verwaarlozen resultaat te halen, namelijk — iedereen kent dit voorbeeld — 0,000038 graden minder opwarming van onze aarde. Dit terwijl de rijen voor de voedselbank groeien, en mensen energie en de huur niet meer kunnen betalen en geen voedsel meer kunnen kopen. Daarom maakt BBB een andere keuze: niet een keuze tegen milieu, niet een keuze tegen natuur, maar een keuze voor de mens. De mens staat bij ons wat meer centraal.

Doxing heeft niets te maken met een politieke keuze, met links of rechts, maar gaat om het zich kennelijk verheven voelen van bepaalde mensen boven andere mensen. Daarom is de wetgeving goed. BBB beseft ook wel dat niet alles hiermee ondervangen kan worden, maar het is een eerste stap in de goede richting. Daar heb ik een aantal vragen over. Kan de minister aangeven wat het resultaat van deze wet zal zijn? Zit er een team klaar? Kan het justitiële apparaat dit aan? Hoe gaan we om met openbaarmaking van gegevens van mensen die over de grens wonen en gegevens van mensen in Nederland bekend maken?

Voorzitter. In het begin heb ik aangegeven dat ook een aantal partijen medeaanjager zijn en medeverantwoordelijk zijn voor de manier van doxing en intimidatie. Zelf heb ik helaas ook regelmatig moeten ondervinden waar het demoniseren van mij als persoon of mijn achtergrond toe kan leiden. Ik wil u meenemen in de wereld van dierenactivisme en de mogelijke verwevenheid met politieke partijen. Er ontbreekt een meldpunt voor burgers, boeren, onderzoekers, sporters, bedrijven en politici. Waar kunnen zij terecht met dit verhaal? Die laatsten, de politici, worden goed beschermd en goed geholpen, maar de zojuist genoemde

mensen en bedrijven vinden het moeilijk om het te melden bij de politie, als het al tot een melding en aangifte kan komen. Dat is een van mijn vele motivaties om toch weer terug de politiek in te gaan.

In de afweging om wel of niet terug de politiek in te gaan, hebben de woorden van mijn grootvader een belangrijke rol gespeeld. Mijn grootvader heeft de oorlog meegemaakt en heeft het een en ander ondergaan en gedaan. Hij heeft mij ook in contact gebracht met verschillende Canadese oud-strijders, bevrijders, die het gebied waar ik vandaan kom, hebben bevrijd. Zij zijn voor mij een leidraad en inspiratiebron geweest in de rest van mijn leven, in alles wat ik doe. Vrijheid vergt ook zelfdiscipline, en die ontbreekt bij veel mensen, zeker bij toetsenbordriders. Mijn grootvaders woorden weerkaatsen vandaag mijn gevoel nog eens extra. Want in het onvervalst Twents — ik maak vast excuses aan de stenograaf — zei hij dan vaak: "A'j toegeeft aan geweld en anarchie wordt 't gauw duuster". Excuses. In het Nederlands: een land dat toegeeft aan anarchie en geweld verliest snel zijn licht.

Voorzitter. Ik wil langs een paar punten nader ingaan op de reden waarom BBB vindt dat een meldpunt dierenactivisme en een onderzoek naar de verwevenheid van die activisten met politieke partijen noodzakelijk zijn. Natuurlijk doel ik met "dierenactivisme" niet op de mensen die handtekeningen ophalen voor een ezelopvang in Spanje, lid zijn van de Dierenbescherming of een demonstratie bijwonen. Nee, ik bedoel de activist die geweld, inbraak, vernieling, brandstichting en bedreiging niet schuwt. Helaas is dit ook aan de orde van de dag, vaak gelegitimeerd na het stelselmatig demoniseren van mensen en bedrijven, hun achtergrond en hun werkzaamheden of voorkeuren in het leven: vlees of vega, vliegen, autosport, motorsport, paardensport, jagers, vissers, enzovoort.

Voorzitter. Ik wil wat voorbeelden noemen, daarna ga ik in op de rol van de organisaties en de politiek en daarna wil ik even mijn persoonlijke verhaal duiden. Want waar komt deze vorm van dierenextremisme vandaan? Wie naar de geschiedenis kijkt, ziet dat er altijd mensen zijn die zich verheven voelen boven anderen. Die verhevenheid leidt vaak tot denigrerend spreken en denigrerende opmerkingen over anderen. Dat leidt tot brainwash van mensen en soms zelfs tot sektegedrag. Mensen rollen ergens in, hitsen elkaar op, komen in een digitale bubbel en gaan erin geloven dat uiteindelijk alle middelen geoorloofd zijn om een eigen ideaal of doelstelling te behalen. Men overtoept elkaar en meet zich het gevoel van verzetsstrijder aan in een oorlog die er niet is. Mijn grootvader had u kunnen vertellen dat verzetsstrijders vochten tegen onrecht en niet tegen democratisch gelegitimeerde mensen en bedrijven en hun voorkeuren.

Hier komt de politiek om de hoek kijken. Ik heb in een tv-programma het dierenactivisme al eens vergeleken met de Noord-Ierse kwestie: propaganda, ondergrondse aanslagen en de politiek die ze dan weer politiek de hand boven het hoofd houdt. Zo zie je dat hier ook: propaganda. We kennen in Nederland een aantal organisaties met de postcodeloterij als funding die stelselmatig bezig zijn sectoren in het land te demoniseren met negatieve framing en bashing. De rand van het toelaatbare wordt vaak opgezocht. De burger is ondertussen wat immuun geworden, dus er moet een tandje bij: dan komt de ondergrondse tak. Eenvoudig beïnvloedbare activisten, vaak nog jongens en meisjes, worden door

propaganda opgehitst en plegen inbraak in bedrijven, stichten brand, bedreigen mensen en vernielen andermans eigendommen.

Ik hoef alleen maar de stalbezetting van een aantal jaren geleden in Brabant in herinnering te roepen. Een Brabantse familie zit aan de koffie, wil aan het werk gaan, en plotseling zijn er 125 activisten die huisvredebreuk en inbraak plegen en dieren in gevaar brengen. Ze bezetten daar een bedrijf. Hoe intimiderend en beangstigend denkt u dat dat voor die familie moet zijn geweest, 125 idioten die je bedrijf in bezit nemen? Zij bezorgden de familie een trauma waar ze nog dagelijks aan terugdenkt. Het is een vorm van de ondergrondse tak van dierenactivisme.

Dan kom ik bij de politieke tak. Er zijn politieke partijen, ook in dit huis — maar dit was in de Tweede Kamer — die hier in eerste instantie geen afstand van wilden nemen. Lees de verslagen maar. Zij legitimeerden daarmee geweld, inbraak en bedreiging, maar na lang aandringen van andere partijen kwam er een twijfelachtige vorm van afstand nemen door te zeggen dat de rechter bepaalt of dierenrechtenactivisten over de schreef gaan. Dat is correct. Dat is ook de mening van BBB: zelfjustitie is de grootste fout die er is. Maar diezelfde politieke partij voegt er dan ook nog aan toe dat er heel schimmig wordt gedaan over de dagelijkse realiteit van dieren. Dus ze begrijpen het. Hiermee is een vorm van vergoelijking van criminaliteit een feit. Sterker nog, buiten het parlement wordt door deze partijleider op een schimmige dierenactivistenbijeenkomst gesproken. Er wordt een oproep gedaan voor een applaus voor "moedige helden". Er wordt om een applaus gevraagd voor mensen die inbraken in bedrijven plegen, filmpjes maken en deze dan via de media verspreiden. De Kamervragen liggen al klaar. Ze worden soms bijna nog sneller ingediend dan het filmpje online staat. En zie hier dus die verwevenheid. Als je dan ook nog het lef hebt om directe vergelijkingen te maken tussen de veehouderij en de Holocaust, dan is er weinig fantasie voor nodig om jezelf als een trotse verzetsstrijder te beschouwen. Hoe kan je het dan niet eervol vinden dat je, opgehitst door een Kamerlid, je idool en baken in het bestel, tot held wordt benoemd?

Voorzitter. Deze verwevenheid van criminaliteit met de politieke bovenwereld is voor onze democratie volstrekt onaanvaardbaar. De BBB wil dan ook dat dit probleem steviger wordt aangepakt en prominenter op de agenda komt. Wij zullen dat ook steeds weer gaan agenderen. Zo zijn er voorbeelden van doxing of op het randje van doxing te over. Een politieke partij, ook in dit huis, vraagt op haar website om foto's van jachthutten in te sturen, met de coördinaten erbij van waar ze staan. Twee dagen later zie je op andere websites, die natuurlijk niet van hen zijn — dat snap ik ook allemaal wel — de vernielde jachthutten staan. Het is kopieergedrag met alle gevolgen van dien. Ook wordt er gevraagd melding te maken van jachtpartijen en vooral hoe je die verstoren kunt, natuurlijk wel vanaf de openbare weg. De BBB verzoekt de minister een breed onderzoek in te stellen naar de verwevenheid van de ondergrondse dierenactivisten met politieke partijen. Ik wil daar graag een toezegging op van de minister.

Voorzitter. Ik zou de dag kunnen vullen met voorbeelden van bedreigingen, inbraken, aanslagen en brandstichtingen. Ik zal u een kleine opsomming geven, voordat ik aan mijn persoonlijke verhaal toekom. Ze zijn allemaal gelieerd aan dierenactivisme. Vrachtwagens die in de brand worden

gestoken, vrachtwagens waarin chauffeurs liggen te slapen; gelukkig ging dat deze keer goed. Bedreigingen van onderzoekers die met dierproeven bezig zijn om medicijnen te ontwikkelen, bijvoorbeeld tegen kanker. Intimidatie en agressie richting ambtenaren van de provincie Flevoland. Medewerkers van de Universiteit Maastricht bedreigen in verband met medische proeven. Brancheorganisaties die als crimineel worden weggezet. Framing van de paardenhouderij. Klanten van Huntingdon Life Sciences bedreigen. Auto's van beurshandelaren in de brand steken. Huisbezoeken om mensen angst aan te jagen.

Deze lijst is niet uitputtend en ik kan er de hele middag mee vullen. Dit zijn zaken die wij weten, maar hoeveel zaken zijn er die we niet weten, doordat mensen er geen aangifte of melding van doen of durven doen? Waar kunnen deze mensen hun verhaal kwijt? Natuurlijk kun je naar de politie gaan, maar wij vinden dat er een meldpunt moet komen, zodat we beter in beeld hebben wat er gebeurt. Ik weet wel dat de AIVD elk jaar in een rapport aandacht schenkt aan dieractivisme, maar als je geen meldpunt hebt, kun je niet goed in beeld brengen hoe groot het probleem is.

Voorzitter. Ik kom nu toe aan mijn persoonlijke verhaal. Wat doet doxing met mij en waar leidt dat toe? Tot vorige week toe, al jaren, meer dan 40 jaar vindt er voorafgaand aan het Tweede Kamervergaderen in de zomer een parlementaire barbecue, later de Binnenhof Barbecue en nu NLVoedt, plaats. Het is een happening met producten van vlees tot vega, waar de agri- en foodbusiness zich presenteert om een link te leggen tussen politiek, bedrijfsleven en de media.

Zonder enige kennis van zaken worden er de jaarlijks traditionele Kamervragen gesteld. Belastinggeldverkwistende vragen die ook gewoon met een telefoontje beantwoord hadden kunnen worden. Een van de meest intelligente vragen uit de Tweede Kamer van het afgelopen jaar wil ik benoemen. Ik vond het zo enorm knap gevonden. De vraag was namelijk of het klopt dat ik gastheer was van NLVoedt. Ja, dat was ik, dat ben ik en dat blijf ik. Dat staat gewoon onder de uitnodiging, dus die vraag had mij bespaard kunnen blijven. Wat was het doel? Was het doel om het echt te weten, of was het doel om mensen te demoniseren, het hun moeilijk te maken en zo weer een mediareletje te veroorzaken? Dat laatste was het geval, ben ik bang. Dit in navolging van een collega hier, die ik nog nooit had gesproken voordat ik hier toetrad, maar die mij in de media wegzette als "die vreselijke man van de vleesindustrie". Zonder één moment na te denken wordt je integriteit ter discussie gesteld. Of was er wel over nagedacht en past het in de traditie van deze partijen om mensen te demoniseren? Dan denk ik: waarom bel je mij niet eens? Waarom gaan we niet een kop koffie met elkaar drinken? Waarom zoeken we niet eens die verbinding?

Ik ben geboren en getogen op een boerderij en daar ben ik trots op. Die afkomst zal ik nooit verloochenen. Ook in de Tweede Kamer was ik landbouwwoordvoerder. Daar overkwam mij het volgende. 's Morgens in de fractie kreeg ik een berichtje van mijn secretaresse met de vraag of ik even uit de fractie wilde komen. Er was namelijk weer eens post ontvangen. Post die ik wel vaker ontvang, maar waar ik nooit zo veel aandacht aan had geschonken. Zij was meer ontdaan dan ik op dat moment. Ik ontving een foto van de boerderij waar ik woonde, gemanipuleerd met vlammen uit het dak. U moet weten, het is een boerderij met een halfrietend dak met wilgen ervoor. De mensen die de foto

hebben gemaakt, moeten op het erf hebben gestaan, omdat de wilgen niet in beeld waren. Daarbij stond de oproep dat ik uit de politiek moest. Ik kreeg een brief waarin stond wanneer mijn dochter naar de gymnastiek fietste, op welk tijdstip en welke kleur jas ze aanhad. Dat klopte exact. Mijn dochter zei 's avonds tegen mij: papa, er rijdt al weken een auto achter mij aan; ik denk dat het opa is. Dat klopt. Mijn vader — hij leeft helaas niet meer — was er zo ver mee dat hij 's avonds, als mijn dochter naar de gymnastiek fietste, er met de auto achteraan reed, omdat hij bang was dat er wat ging gebeuren.

De volgende brief. Om het nog erger te maken, kreeg ik een brief over mijn broer en mijn schoonzus. Daar was net een baby geboren. Als ik niet onmiddellijk uit de politiek zou stappen, zou het kindje stikken in de rook. Zo ging het maar door, door en door. Jozias van Aartsen, de fractievoorzitter, ondernam onmiddellijk actie en schakelde de AIVD en politie in. Ook minister Donner heeft me gebeld. Ik heb verschillende gesprekken met hem gevoerd. Die heb ik als bijzonder warm, veilig en vertrouwd ervaren. Dat is fijn. Maar hoe doen we dat met de onderzoeker, met de docent, de jager, de visser, de paardensportliefhebbers. Waar kunnen zij met hun verhaal terecht? En hoe krijgen zij die bescherming? Vandaar dat ik de minister vraag om zo'n soort meldpunt te krijgen.

Zelf heb ik een paar weken op een ander adres mogen slapen. En ik heb eerlijk gezegd getwijfeld. Dat is een van de twijfels geweest of ik wel of niet zou teruggaan in de politiek. Ik heb ja gezegd. Ze komen aan je familie. Het is laf en anoniem. Je familie wordt de dupe en je weet niet wat je moet doen. Tot mijn grootvader zei: nooit toegeven aan anarchie. Dat is een van de motivaties die me is bijgebleven.

Zo heb ik nog wel meer. Het laatste wat we hebben mogen meemaken, een paar jaar geleden, is poging tot brandstichting in onze bedrijfsgebouwen, tot twee keer aan toe. Ondertussen heb ik veel geleerd en uitleg gekregen van de recherche. Ik leer steeds meer over hoe deze zieke geesten te werk gaan. Ik wijd daar niet over uit, om niet te veel aanleiding te geven voor andere mensen. Maar online en op activistengatherings, waar een bevriende journalist undercover is geweest, leer je hoe je brand kunt stichten en veilig kunt weggelopen. Kennelijk heeft de vegan streaker deze opleiding even gemist, want bij zijn laatste poging tot brandstichting, in vrachtwagens bij een eendenslachterij, heeft hij zichzelf ook in de fik gestoken. Ook dat is heftig om te zien. Het is bij de bedrijven soms oorlog met dierenactivisten.

Voorzitter. Voor zover de minister dat nog niet heeft gedaan, raad ik haar aan om het boek *Eco Nostra*: het netwerk achter Volkert van der Graaf, van Peter Siebelt, te lezen. Dat geldt ook voor het boek *Gewoon Gezond Verstand* van Caroline van der Plas. Vanaf pagina 54 refereert zij ook aan dierenactivisme en aan hoe zij undercover is geweest als journalist. U zult nog raar opkijken van de verwevenheid met een aantal politieke partijen.

Voorzitter. Ik kom langzaam tot een afronding. Ik ben open en transparant over mijn werk en mijn functies, op mijn website, LinkedIn en andere plekken. Ik ben voorzitter van de Nederlandse en Europese brancheorganisaties in de pluimveevleesverwerkende industrie. Dat zijn slachterijen, uitsnijderijen, verwerkers en exporteurs. Het betreft 25.000 familiebedrijven, 370.000 medewerkers. Dat zijn 370.000

mannen en vrouwen die hun brood verdienen, elke dag naar het werk gaan en daarmee hun gezinnen onderhouden. Ik maak deze opmerkingen bewust, want dan staat het vanaf nu in het verslag van deze Kamer en hoeven de mensen hierover volgend jaar geen belastinggeldverkwistende vragen te stellen. Mocht ik van baan wisselen, dan laat ik u dat natuurlijk weten.

Maar elke keer dat deze mensen weg worden gezet en hun integriteit te grabbel wordt gegooid, alsof ze iets fout doen, accepteert BBB dat niet. Dat is een van de redenen dat ik me hier uiteindelijk voor gekandideerd heb en senator mag zijn. Of het nu bovengenoemde mensen zijn of andere groepen in de samenleving: wen er maar aan. Bedrijven, groepen sectoren en de integriteit in onze samenleving mogen niet worden weggezet en worden geofferd op het altaar van de decadente activistische zelfgenoegzaamheid.

Daarom tot slot, voorzitter. BBB stemt in met dit voorstel en verzoekt de minister met betrekking tot de uitvoering en handhaving een meldpunt voor dierenactivisme in het leven te stellen en onderzoek te doen naar de mogelijke verwevenheid met bepaalde politieke partijen. We mogen namelijk niet toegeven aan ondermijning van de democratie. Die is zwaarbevochten in de Tweede Wereldoorlog door onze bevrijders. Mijn grootvader heeft me er telkens op gewezen: jongen, als je dingen anders wil, ga je de politiek in en regel je dat democratisch en niet met alle middelen, zeker niet de ondergrondse, want wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Oplaat. Mevrouw Visseren, u weet dat we in een maidenspeech geen interrupties plaatsen.

Mevrouw Visseren-Hamakers (PvdD):

Ik wil graag melding maken van een persoonlijk feit, voorzitter.

De voorzitter:

Daar bent u toe gerechtigd.

Mevrouw Visseren-Hamakers (PvdD):

Ik heb op mijn zetel zitten twifelen of ik hier melding van moest maken. We hebben namelijk een hele mooie traditie om niet te interrumperen tijdens een maidenspeech. Dat heb ik ook niet gedaan. Ik heb gewacht totdat de heer Oplaat klaar was.

De voorzitter:

Mevrouw Visseren, wilt u uw persoonlijk feit maken? Anders gaan we toch in debat. Als we hierover willen spreken, dan kan dat in de tweede termijn. Wilt u uw persoonlijk feit dus maken?

Mevrouw Visseren-Hamakers (PvdD):

Wat de heer Oplaat doet, is de Partij voor de Dieren in discrediet brengen en de connectie maken tussen de Partij voor de Dieren en geweld. Dat is onacceptabel. Sterker nog,

het is onjuist. Ik wil de heer Oplaat hier dus vragen om zijn woorden over de mogelijke betrokkenheid — ik heb goed geluisterd — van de Partij voor de Dieren en over geweld terug te nemen en zijn excuses aan te bieden aan de Partij voor de Dieren. Het is onacceptabel ...

De voorzitter:

Dank u wel.

Mevrouw Visseren-Hamakers (PvdD):

Ik wil even uitpraten, want de heer Oplaat heeft behoorlijk wat woorden gebruikt.

De voorzitter:

Sorry, mevrouw Visseren. U maakt een persoonlijk feit. Dat is geen onderdeel van het debat. U bent daartoe gerechtigd volgens het Reglement van Orde. Maar dan kunt u niet zeggen: ja, maar meneer Oplaat heeft veel tijd gehad. Hij heeft zijn tijd gebruikt. U maakt een persoonlijk feit. Maakt u dat af alstublieft, en dan gaan we verder.

Mevrouw Visseren-Hamakers (PvdD):

De Partij voor de Dieren wijst geweld af. Wij strijden op een geweldloze manier voor de rechten van mens, dier en milieu. We hebben andere opvattingen. U zet de mens centraal, zoals u zei in uw maidenspeech. Wij zetten mens, dier en natuur centraal. Wij vechten op een geweldloze manier voor de rechten van mens, dier en milieu. Wij gaan graag met de BBB in overleg, als de heer Oplaat zijn aantijgingen over de transitie naar een duurzame landbouw en voedselsysteem terugneemt. Maar deze manier van debatteren en dit soort verwijten maken, is onacceptabel.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Visseren. U hebt gebruikgemaakt van uw recht om een persoonlijk feit te maken. We gaan nu niet verder in debat. Daarmee is dit afgerond. In de tweede termijn kunt u er allebei nog op ingaan. Dan is het interruptierecht voorhanden. Maar hier laten we het bij. In de tweede termijn ...

Mevrouw Visseren-Hamakers (PvdD):

Ik zou graag de heer Oplaat willen vragen ...

De voorzitter:

Neenee.

Mevrouw Visseren-Hamakers (PvdD):

... om zijn excuses aan te bieden aan de Partij voor de Dieren, want dit zijn echt hele heftige aantijgingen, die mij persoonlijk raken.

De voorzitter:

Zeker.

Mevrouw **Visseren-Hamakers** (PvdD):

Ik strijd mijn hele leven al voor dierenrechten en rechten voor de natuur. De heer Oplaat maakt gebruik van zijn maidenspeech, waarbij wij het goede gebruik hebben om niet te interrumperen, om mij en mijn partij in verband te brengen met geweld. Dat is onacceptabel! Dan kunnen we toch niet in deze Kamer toelaten?

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw. Dat hebben we nu gehoord. U hebt uw persoonlijk feit gemaakt. In de tweede termijn kan meneer Oplaat op uw opmerking reageren. U kunt daar dan ook op reageren. Zo zijn de regels en zo passen we die toe. In de tweede termijn kunt u deze discussie voortzetten, als u dat wilt.

Mevrouw **Visseren-Hamakers** (PvdD):

Heel graag.

De voorzitter:

Maar u hebt gebruikgemaakt van het recht om een persoonlijk feit te maken. Daarmee is dit nu klaar. Als de heer Oplaat wil reageren, doen we dat in de tweede termijn.

Voor de goede orde: we doen de felicitaties als we de twee maidenspeeches hebben gehad. Ik kom nu eerst bij collega Oplaat. Hartelijke gelukwens met uw maidenspeech. Staat u mij toe iets over u te vertellen. U hebt zelf ook al het een en ander verteld. U bent opgeleid tot dierenveredelaar. U was deelgenoot in een grote agrarische onderneming, die gespecialiseerd is in de productie van vaccineieren ...

De heer **Oplaat** (BBB):

Voor de medische industrie.

De voorzitter:

... die als basis dienen voor de productie van de griepvaccin. Ik lees ook maar voor wat er staat! Nog altijd bent u actief in de pluimveesector, als voorzitter van de Vereniging van de Nederlandse Pluimveeverwerkende Industrie en als voorzitter van de Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the EU countries.

In 1994 werd u gekozen tot boer van het jaar, omdat u in uw woonplaats Markelo een actie opzette om tegenwicht te bieden aan een uitspraak van de Raad van State over illegale vergunningen die gemeenten verstrekten aan veehouders. U stelde met een aantal anderen een plan op, waarbij u zei: geen wegblokkades, geen tractoren, geen machines die drijfmest sproeien en wel contacten met pers en politiek. U werd de voorman van dat protest en u kreeg daardoor landelijke bekendheid. Dat viel ook de VVD op, toentertijd uw partij, en u werd gemeenteraadslid in Markelo. Vier jaar later maakte u de overstap naar de landelijke politiek en werd u lid van de Tweede Kamer, waar u uw eerste maidenspeech hebt gehouden. U werd daar voor de VVD — hoe kon het ook anders? — landbouwwoordvoerder.

In 2004 schreef u samen met Frits Bolkestein en Geert Wilders aan een manifest waarin u een rechtse koers voor de VVD bepleitte. Ik denk dat ik dat juist citeer. Dat leidde

uiteindelijk tot het vertrek van Wilders uit de partij en leverde u de bijnaam "de Markelose Bolkestein" op.

Vorig jaar kwam u als verkenner voor het vormen van een college in de gemeente Den Haag tot de conclusie dat er geen basis was voor een college met Hart voor Den Haag/Groep de Mos. Inmiddels zijn we een jaar verder en precies die partij is de reden waarom een van de Haagse partijen twee weken geleden uit de coalitie in Den Haag is gestapt. Het kan verkeren.

30 jaar geleden, meneer Oplaat, in 1993, nog voordat u als volksvertegenwoordiger actief was, zei u in dagblad Trouw: "Boeren willen best investeren voor het milieu. Maar dan moet het wel kunnen. En niet door de veestapel in te krimpen." Het zou zomaar een citaat uit dit jaar kunnen zijn, alleen nu namens de BBB, de partij waarvan u een jaar geleden lid werd. Met een boodschap op uw Facebookpagina dat u en Caroline van der Plas elkaar het jawoord hadden gegeven, maakte u uw overstap bekend.

Nogmaals van harte gefeliciteerd met uw maidenspeech.

Ik geef het woord aan de heer Dittrich, die namens de fracties van D66, de ChristenUnie, GroenLinks-PvdA, de Partij voor de Dieren, OPNL, Volt, 50PLUS en de SGP het woord zal voeren. Een hele verantwoordelijkheid, meneer Dittrich. U hebt het woord.

De heer **Dittrich** (D66):

Dank u wel, voorzitter. Allereerst felicitaties aan Gert-Jan Oplaat, ook voor zijn maidenspeech. Wij kennen elkaar, als u mij toestaat, ook al heel erg lang. 1998, VVD-Tweede Kamerlid en altijd een uitgesproken mening. U hebt zelf al gerefereerd aan RECHT(S) op je doel af, het manifest waar Geert Wilders en Gert-Jan Oplaat bekend mee werden en waarna Geert Wilders uiteindelijk uit de VVD stapte. Nu hebben we ook weer een uitgesproken verhaal gehoord van Gert-Jan Oplaat. Ik denk dat we de komende vier jaar nog veel van hem zullen horen, maar dit keer als BBB-Eerste Kamerlid.

Voorzitter. U hebt zelf al gezegd dat ik namens een heleboel partijen spreek. Eerst zou ik willen ingaan op de rol van het strafrecht en de Eerste Kamer. Vandaag spreken we ook weer over een wetsvoorstel dat het strafrecht gaat beïnvloeden. Voordat ik op de merites van doxing inga, even over de rol van het strafrecht in de samenleving. Strafrecht zou als ultimum remedium moeten worden ingezet, als laatste redmiddel. Politie, Openbaar Ministerie, rechters, advocaten, gevangeniswezen, reclassering, wetenschappers; ze vinden eigenlijk tamelijk eensgezind dat de politiek soms het strafrecht gebruikt als een soort bezweringsformule. Er is onrust in de samenleving en hup, wij gooien er dan als politiek een strafbepaling tegenaan. Vervolgens trekt de politieke karavaan verder en bekommeren we ons niet of te weinig om hoe die nieuwe strafbepaling in de praktijk landt. Is het uitvoerbaar? Zijn er voldoende personeelsleden? Is er voldoende kennis in huis om adequaat op te sporen en te vervolgen?

Vanuit de praktijk wordt de oproep aan ons politici gedaan om ons te bezinnen of andere methodes buiten het strafrecht niet effectiever zouden kunnen zijn om problemen in